

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1917 kl. 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 15, i anledning av herr Lindhagens motion, nr 292, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utgivandet av en statstidskrift för politiska frågor.

Uti en inom andra kammaren avgiven och till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 292, har herr *Lindhagen* hemställt, att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte överväga utgivandet av en statstidskrift för politiska frågor, vilken skall till främjande av folkets politiska uppfostran lämna objektiv och allsidig kunskap i viktiga aktuella spörsmål, ävensom för riksdagen framlägga förslag till organisationen av en sådan tidskrifts redigering och distribuering. *Motionen.*

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till en vid innevarande riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 289 (sid. 33—34, 80), som motionären åberopat.

Motionens syfte är att, genom att bereda allmänheten tillfälle att inhämta verklig kunskap i de viktigaste politiska frågorna, söka mildra partiväsendets och partipressens ensidiga inverkan på folkets politiska uppfostran. Detta syfte finner utskottet behjärtansvärt, och tydligen skulle det befrämjas, åtminstone i någon mån, om det funnes en opartiskt redigerad statstidskrift för politiska frågor, där samtliga olika partiers åsikter skulle objektivt framläggas. *Utskottet.*

Förut ha i riksdagen förslag framförts, som avsett att giva dagspressen en mer opartisk hållning, men då detta ej torde låta sig göra, har riksdagen avslagit dessa förslag. Möjligt är emellertid, att en opartisk publikation skulle kunna utgivas i tidskriftens form och med statens hjälp.

Motionären tyckes avse, att tidskriften skulle utkomma regelbundet t. ex. en gång i månaden, oavsett om någon viktig politisk fråga för tillfället vore aktuell eller ej. Och vidare har han ansett, att densamma borde utdelas gratis i vida kretsar och därutöver få abonneras mot en mycket billig penning. Självklart är emellertid, att under sådana förhållanden, denna tidskrift skulle tillskynda staten mycket stora utgifter.

Det synes emellertid utskottet, att det vore lyckligt, om motionärens förslag i någon modifierad form kunde realiseras. Om en mindre publikation genom statens försorg utgaves endast vid vissa mera sällan återkommande tillfällen — kanske ett par gånger om året — då någon särskild politisk fråga är i något viktigt avseende aktuell, så skulle dels kostnaderna bli avsevärt mycket mindre och nyttan säkerligen mycket större, därigenom att en sådan publikation givetvis skulle i mycket hög grad uppmärksammas. Allmänheten finge då ett tillfälle att verkligen taga del av vilka förslag de olika åsiktsriktningarna önska se genomförda och vilka skäl de ha att anföra. Visserligen kan man även skaffa sig denna kunskap ur de olika partiernas tidningar, men detta är dels förenat med ett besvär, som säkerligen endast ett mycket litet fåtal av den stora allmänheten underkastar sig, och dels torde de upplysningar om olika åskådningar, som i denna publikation komme att lämnas, bli både fullständigare och vederhäftigare än tidningarnas.

För att verkligen den svenska allmänheten skulle få del av dessa publikationer, torde de böra spridas i de vidaste kretsar antingen gratis eller åtminstone till mycket billigt pris.

Vid tiden före viktigare politiska val, landstingsmannaval och val till andra kammaren, kunde vissa publikationer eller utdrag av dessa sammanföras till en valhandbok, som om möjligt spredes till hela valmanskåren. Enligt vad som av sekreteraren i Democratical league i U. S. A., Judson King, meddelats, utgiva åtskilliga nordamerikanska stater liknande valhandböcker. Det lär icke heller vara annat än förenligt med statens intresse, att valmännen, när de gå till val efter partibeteckningar, ha tillgång till exakta upplysningar om de olika partiernas uppfattningar och yrkanden i olika frågor.

Utskottet förbiser icke, att svårigheter äro förenade med detta förslags realiserande, särskilt då det gäller att avgöra, dels vilka frågor som skola bli föremål för behandling i den föreslagna publikationen och dels när de skola anses aktuella, det vill säga när publikationen skall utkomma. Och frågan har ju också en ekonomisk sida. Utskottet har emellertid ansett saken vara av sådan vikt, att den förtjänar att närmare utredas.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att andra kammaren för sin del ville besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida genom statens försorg kunde vid tillfällen, då särskilda viktiga politiska frågor äro i något visst avseende aktuella, utgivas en publikation, i vilken framställning lämnades av olika partiers uppfattning i dessa frågor, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill ett sådant övervägande kan föranleda.

Stockholm den 11 maj 1917.

På utskottets vägnar:

GUNNAR LÖWEGREN.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Löwegren, Wikström, Åkerlindh, Bengtsson i Göteborg, Thore, Persson i Tofta, Sundberg och Julin.
